

พลังปัจจัยการผลิตกับวัฏจักรเศรษฐกิจ

Forces of Production Factors & Economic Cycle

เบญจวรรณรี โชติช่วงนิรันดร์^{1,*}

Benchawanaree Chodchaungnirun^{1,*}

Received	12 March 2024
Revised	30 July 2024
Accepted	18 December 2024

บทคัดย่อ

บทความเรื่องพลังปัจจัยการผลิตกับวัฏจักรเศรษฐกิจนี้ เป็นบทความวิชาการเชิงปรัชญาที่ได้กลั่นกรองประมวลองค์ความรู้ทฤษฎีวัฏจักรเศรษฐกิจและทฤษฎีปัจจัยการผลิต เพื่ออธิบายเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการใช้ปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงของวัฏจักรเศรษฐกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการผลิตภายใต้สถานการณ์วัฏจักรเศรษฐกิจแต่ละช่วงของประเทศไทย สู่การสร้างองค์ความรู้สำหรับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของวัฏจักรเศรษฐกิจ ซึ่งพลังปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงของเศรษฐกิจนั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในระยะเศรษฐกิจเฟื่องฟู ปัจจัยการผลิตจะถูกใช้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ในระยะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จะไม่ถูกใช้เพิ่มขึ้น ในระยะเศรษฐกิจตกต่ำนี้ จะมีการลดการใช้ปัจจัยการผลิตลงจนถึงไม่ใช้เลย และในระยะเศรษฐกิจฟื้นตัว ปัจจัยการผลิตจะถูกกลับมาใช้อีกครั้ง ผู้เขียนได้เสนอแนะการใช้นโยบายเศรษฐกิจมหภาคสำหรับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีความสอดคล้องกับวัฏจักรเศรษฐกิจ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : พลังปัจจัยการผลิต, วัฏจักรเศรษฐกิจ, นโยบายเศรษฐกิจมหภาค

Abstract

The article entitled “Forces of Production Factors and Economic Cycle” is a philosophical academic article that was filtered the knowledge body of the economic cycle theory and the production factor theory to explain the correlation of the production factors at each stage of the economic cycle. The objective was to analyze the production factors under each economic cycle situation in Thailand which could create the knowledge body for the economic policy implementation in each economic cycle. However, the production factors varies across different

¹ ปรด. สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553. ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

¹ Ph.D., Economics, Ramkhamhaeng University, 2010. Assistant Professor, Lecturer, Doctor of Philosophy Program in Social Sciences Ramkhamhaeng University

* Corresponding author, e-mail : dr.benchawanaree@gmail.com

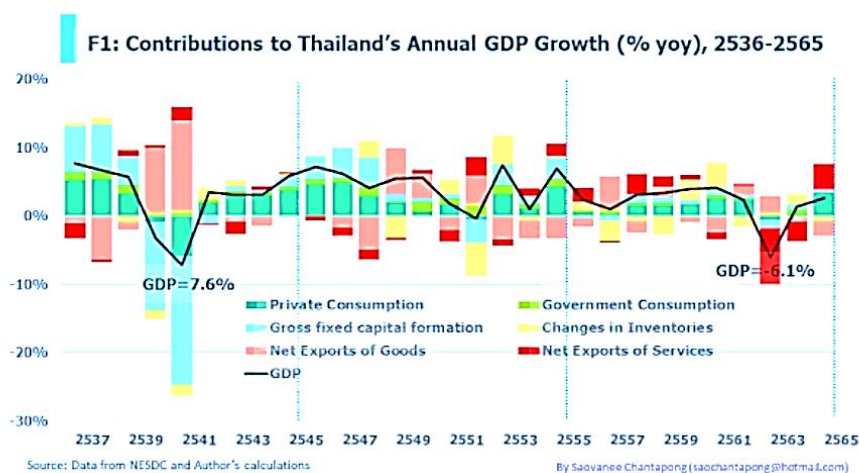
stages of the economic cycle. During periods of economic prosperity, the production factors are heavily utilized. In contrast, during the economic recession, the use of production factors significantly declines and sometimes even entirely ceases. However, during the economic recovery, the production factors are gradually reintroduced. The author also suggested the tailored - macroeconomic policy implementation, which were aligned with the economic cycle, to foster the sustainable economic growth in Thailand.

Keyword: Factors of production, Economic cycle, Macroeconomic policy

บทนำ

ในการใช้ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตนั้นมีลักษณะสัมพันธ์กับวัฏจักรเศรษฐกิจ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัฏจักรที่มีขึ้นมีลง การที่เศรษฐกิจเกิดวัฏจักรแต่ละช่วงนั้นส่งผลต่อสภาพปัจจัยการผลิต ทำให้สภาพปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงของเศรษฐกิจมีความแตกต่างกัน

ธรรมชาติของสภาวะทางเศรษฐกิจก็จะมีช่วงเจริญเติบโต ซึ่งถ้ามีปัจจัยเอื้อต่อการเจริญเติบโต ระบบเศรษฐกิจก็จะเติบโตไปได้เรื่อย ๆ แต่ถ้ามีปัจจัยทางลบ เช่น ราคาต้นทุนการผลิตแพงเกินไป ราคาข้าวของแพงเกินไป เกิดปัญหาทางการเมือง เกิดการตกใจตื่นตูมในค่าเงิน เศรษฐกิจที่กำลังเจริญเติบโตก็จะหยุดชะงักและเริ่มเข้าสู่การหดตัวหรือถดถอย และถ้าหากภาครัฐไม่สามารถแก้ปัญหาการหดตัวนี้ได้ เศรษฐกิจก็จะหดตัวไปเรื่อย ๆ ถดถอยไปเรื่อย ๆ จนเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในที่สุด เมื่อระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำแล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญหามากมาย เช่น ภาคธุรกิจเกิดการขาดทุน เพราะขายของไม่ได้ คนไม่ใช้จ่าย เพราะเกิดความไม่เชื่อมั่นว่าตัวเองจะมีงานทำได้ตลอดไปหรือจะถูกให้ออกจากงานเพราะเศรษฐกิจไม่ดี เมื่อคนไม่ใช้จ่าย ภาคธุรกิจก็ขายของไม่ได้ ยิ่งขายของไม่ได้ก็ยิ่งขาดทุน ยิ่งขาดทุนก็ยิ่งปรับลดกิจการ ยิ่งลดการจ้างงาน จนในที่สุดต้องปิดกิจการ คนก็ตกงาน ไม่มีรายได้ เมื่อคนไม่มีรายได้ นักลงทุนก็ยิ่งไม่มาลงทุน ไม่มาทำการผลิตเพราะไม่รู้ว่าเมื่อผลิตแล้วจะมีคนมาซื้อหรือไม่ คนที่ตกงานอยู่ก็ไม่สามารถหางานใหม่ทำได้ เพราะไม่มีคนมาลงทุนมาจ้างงานใหม่

ภาพที่ 1 แสดงข้อมูลทางเศรษฐกิจของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2537- 2565

ที่มา: เสาวณีย์ จันทะพงษ์, (ออนไลน์. 2567).

จากข้อมูลดังภาพที่ 1 พบว่า เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความผันผวนพอสมควร บางช่วงอัตราการเจริญเติบโตอยู่ในระดับสูงแต่บางช่วงก็ตกต่ำ โดยเฉพาะช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจประเทศไทยขยายตัวเฉลี่ยอยู่ในอัตราที่ต่ำ เมื่อเป็นเช่นนี้ ภาครัฐก็มีรายได้ที่น้อยลง รายได้ประชาชาติของประเทศก็ต่ำลง เครื่องมือทางด้านภาษีต่าง ๆ ก็เก็บได้น้อยลง เพราะทั้งแรงงาน นายจ้างต่างก็ไม่มีรายได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพลังปัจจัยการผลิตที่อ่อนกำลัง ย่อมส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะถดถอย และหากปล่อยให้พลังปัจจัยการผลิตอ่อนกำลังลงอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจของประเทศไทยก็จะเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยและตกต่ำได้ ดังนั้นรัฐจึงต้องแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ซึ่งเกิดจากการอ่อนกำลังลงของพลังปัจจัยการผลิต ด้วยมาตรการต่าง ๆ ซึ่งนโยบายหลักที่รัฐต้องดำเนินการคือ นโยบายทางด้านการคลัง เช่น มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มรายจ่ายภาครัฐ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจแก่นักลงทุนเอกชน เมื่อนักลงทุนเห็นรัฐนำเงินออกมาใช้จ่ายโดยเฉพาะการลงทุนภาครัฐ เอกชนก็จะเริ่มหันกลับมาพิจารณาและคาดการณ์ความเป็นไปได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศจะเริ่มดีขึ้น นักลงทุนเอกชนก็เริ่มกลับเข้ามาลงทุน ธุรกิจที่เคยชะลอหรือปิดกิจการไปก็เริ่มกลับเข้ามาทำธุรกิจใหม่ นั่นคือพลังปัจจัยการผลิตมีกำลังเพิ่มขึ้น ผลคือ เศรษฐกิจของประเทศไทยจะเริ่มฟื้นตัวขึ้น เข้าสู่วัฏจักรแห่งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และฟื้นตัวขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดเศรษฐกิจก็กลับมาเจริญเติบโตได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นธรรมชาติของระบบเศรษฐกิจที่มีขึ้นมีลงหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ตามธรรมชาติของระบบเศรษฐกิจนี้ ดังนั้น หากผู้บริหารนโยบายเศรษฐกิจของประเทศสามารถทำความเข้าใจถึงอิทธิพลของพลังปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงวัฏจักรเศรษฐกิจ ย่อมเป็นผลดีต่อการตัดสินใจดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันไม่ให้อาقتصادของประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤติ และเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ผู้เขียนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความนี้จะสามารถช่วยสร้างความชัดเจนต่อการตัดสินใจใช้นโยบายทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของวัฏจักรเศรษฐกิจ เพื่อประเทศไทยจะสามารถพัฒนาจนเป็นประเทศที่เจริญรุ่งเรืองได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงวัฏจักรเศรษฐกิจของประเทศไทย

ขอบเขตของเนื้อหา

สำหรับบทความวิชาการนี้ จะยกทฤษฎีวัฏจักรเศรษฐกิจเป็นแกนหลัก แล้วทำการเชื่อมโยงการใช้ทฤษฎีปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงของวัฏจักรเศรษฐกิจ เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพการใช้ปัจจัยการผลิตในแต่ละสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ดังนี้ (Froyen and Low. 2001; Mankiw. 2021; Neva. 2016; Neva. 2023)

1. วัฏจักรเศรษฐกิจ (Economic cycle)

วัฏจักรเศรษฐกิจ คือ วงล้อแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยการเปลี่ยนแปลงในวัฏจักรเศรษฐกิจแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะแห่งการเจริญรุ่งเรือง ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการเพิ่มทุน มีปริมาณหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก เกิดการใช้จ่ายด้านต่าง ๆ อย่างมาก ส่งผลให้ระดับราคาสินค้าในระบบเศรษฐกิจช่วงนี้มีระดับราคาที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้จะดันให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ระยะที่ 2 ระยะแห่งการถดถอย เป็นระยะที่เมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ซึ่งสังเกตได้จากปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจสูงมากจนส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อสูงจนเกินระดับราคาสินค้าที่แท้จริง หรือกล่าวคือระดับราคาสินค้าที่แท้จริงมีมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับมูลค่าของเงินในขณะนั้น ส่งผลให้มีการชะลอการใช้จ่ายใช้สอยของภาคครัวเรือนและภาคการลงทุน ส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจในช่วงนี้เริ่มหดตัวลง

ระยะที่ 3 ระยะแห่งการตกต่ำ เป็นระยะที่เมื่อภาคครัวเรือนมีการลดการใช้จ่ายลง มีการชะลอการลงทุน ส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งระดับราคาสินค้าลดลง เข้าสู่สภาวะเงินฝืด

ระยะที่ 4 ระยะแห่งการฟื้นตัว เป็นระยะที่เมื่อเศรษฐกิจถึงจุดต่ำสุดของวงจรแล้ว เกิดการฟื้นการใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนอีกครั้ง

2. ปัจจัยการผลิต (Factors of production)

หมายถึง ทรัพยากรการผลิตทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งปัจจัยการผลิตในทางเศรษฐศาสตร์ มี 4 ประเภท ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน (เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต) และความสามารถในการประกอบการ

ที่ดิน (Land) รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่อยู่ในที่ดินด้วย ได้แก่ แร่ธาตุ ป่าไม้ น้ำมัน แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น ผลตอบแทนของที่ดินอยู่ในรูปของค่าเช่า (Rent)

แรงงาน (Labor) หมายถึงทักษะความรู้ความสามารถที่อยู่ในทรัพยากรมนุษย์ หรือที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่าทุนมนุษย์ (Human capital) ผลตอบแทนของแรงงานอยู่ในรูปของค่าจ้าง (Wage)

ทุน (Capital) แบ่งออกเป็นเงินทุน (Money capital) และสินทรัพย์ (Capital goods) ได้แก่ โรงงาน เครื่องจักร สินค้าคงคลัง โดยทั่วไป นักเศรษฐศาสตร์มักให้ความสำคัญกับสินทรัพย์มากกว่าเงินทุน เนื่องจากสินทรัพย์ก่อให้เกิดการผลิตขึ้นต่อไป นำมาซึ่งผลผลิตที่เพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ผลตอบแทนของปัจจัยทุนอยู่ในรูปของดอกเบี้ย (Interest)

ความสามารถในการประกอบการ (Entrepreneurial ability or entrepreneurship) ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถที่อยู่ในตัวของผู้ประกอบการ ผลตอบแทนของความสามารถในการประกอบการอยู่ในรูปของกำไร (Profit)

หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการผลิต ได้แก่ รายได้ของแรงงาน เจ้าของที่ดินและเจ้าของทุน ซึ่งสะท้อนผ่านข้อมูลระดับการใช้จ่ายภาคครัวเรือน ความสามารถของผู้ประกอบการ การใช้ทุนและการใช้ที่ดิน ซึ่งสะท้อนผ่านระดับการใช้จ่ายภาคการลงทุน เชื่อมโยงกับภาวะความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย สะท้อนผ่านอัตราการเติบโตของ GDP เป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลา 28 ปี

คำจำกัดความ/นิยามศัพท์

1. พลังปัจจัยการผลิต (Forces of production factors) หมายถึง สภาพการใช้ทรัพยากรการผลิตทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งทรัพยากรการผลิตในทางเศรษฐศาสตร์ มี 4 ประเภทประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน (เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต) และความสามารถในการประกอบการ ซึ่งในบทความนี้จะใช้เฉพาะข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้น ได้แก่ อัตราการว่างงาน ปริมาณระดับการใช้จ่ายเงินของภาคครัวเรือน (สะท้อนรายได้ของแรงงาน เจ้าของที่ดินและเจ้าของทุน) ปริมาณระดับการใช้จ่ายภาคการลงทุน (ความสามารถของผู้ประกอบการ การใช้ทุนและการใช้ที่ดิน)

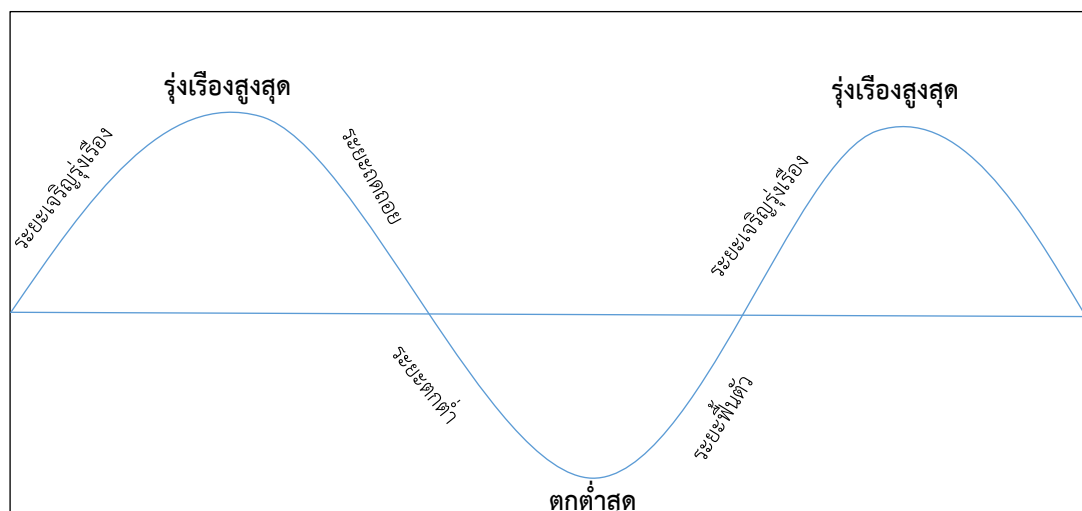
2. วัฏจักรเศรษฐกิจ (Economic cycle) คือ วงล้อแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ มี 4 ระยะ คือ ระยะแห่งการเจริญรุ่งเรือง ระยะแห่งการถดถอย ระยะแห่งการตกต่ำ และระยะแห่งการฟื้นตัว

3. นโยบายเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic policy) หมายถึง นโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารนโยบาย เศรษฐกิจระยะสั้น และระยะยาว โดยมุ่งเน้นบริหารปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ เพื่อสร้างระดับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เนื้อเรื่อง

1. การเปลี่ยนแปลงในวัฏจักรเศรษฐกิจ

ธรรมชาติของเศรษฐกิจจะเกิดวงล้อแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัฏจักร ซึ่งเรียกว่า วัฏจักรเศรษฐกิจ กล่าวคือเมื่อมีการสร้างระบบเศรษฐกิจมีปัจจัยทำให้ความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น ก็จะมีการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจก็จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะแห่งการเจริญรุ่งเรือง จนกระทั่งเจริญรุ่งเรืองสูงสุด เศรษฐกิจก็จะเริ่มอืดตัว และมีการใช้ปัจจัยการผลิตลดลง ส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเริ่มลดลง เศรษฐกิจก็จะเริ่มเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย และจะถดถอยไปเรื่อย ๆ หากไม่มีมาตรการที่สร้างความมั่นใจทางเศรษฐกิจกลับมา เศรษฐกิจก็จะถดถอยลง ๆ จนกระทั่งเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งภาวะการณ์นี้เศรษฐกิจของประเทศจะติดลบ จนนำไปสู่การไม่ลงทุน ปิดกิจการและเลิกจ้าง และจะหลุดพ้นช่วงนี้ได้เมื่อภาครัฐบาลมีมาตรการที่สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนให้กลับมา เมื่อนักลงทุนมีความเชื่อมั่นกลับมา ก็จะมีการเริ่มใช้ปัจจัยการผลิตใหม่อีกครั้ง ส่งผลให้เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะฟื้นตัว และเมื่อมีการใช้ปัจจัยการผลิตต่อไปเรื่อย ๆ เศรษฐกิจก็จะกลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง และจะหมุนเวียนเช่นนี้ ดังภาพที่ 2

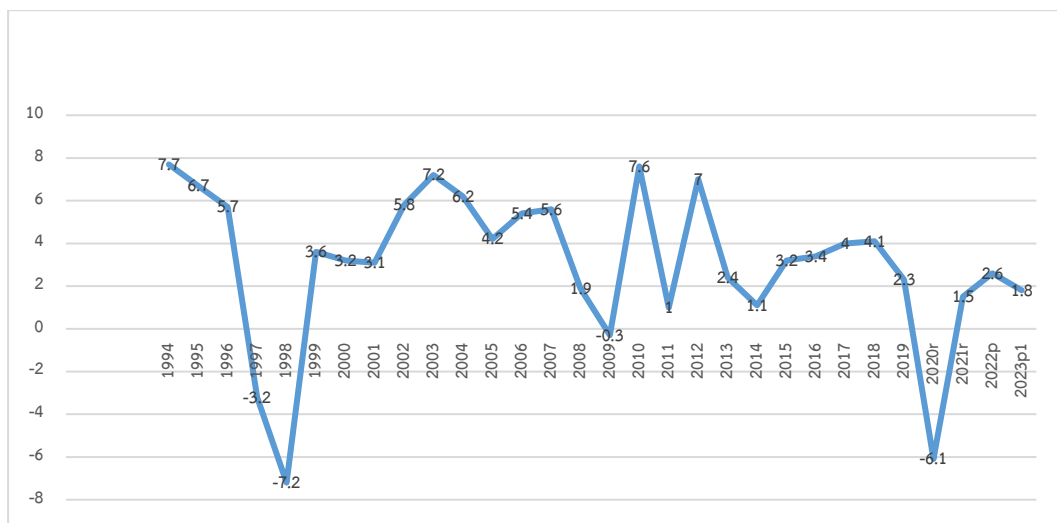

ภาพที่ 2 วัฏจักรเศรษฐกิจ

ที่มา : ผู้นิพนธ์, (2567).

1.1 ระยะที่ 1 ระยะแห่งการเจริญรุ่งเรือง (Growth)

ในระยะนี้เศรษฐกิจเฟื่องฟูอย่างมาก เกิดจากการขยายการลงทุนอย่างมาก มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมาก ทำให้ได้ผลผลิตจำนวนมาก ส่งผลให้มีเงินหมุนเวียนสะพัดมาก เนื่องจากปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ถูกใช้มากขึ้น มีการใช้ที่ดินมากขึ้น ส่งผลให้ราคาที่ดินแพงขึ้น มีการใช้แรงงานมากขึ้น ส่งผลให้แรงงานมีงานทำมากขึ้น ราคาค่าจ้างก็จะปรับตัวสูงขึ้น มีการใช้ทุนในการผลิตมากขึ้น ส่งผลให้ปัจจัยทุนต่าง ๆ ถูกใช้มากขึ้น อาทิเครื่องจักรต่าง ๆ วัตถุดิบต่าง ๆ เมื่อเจ้าของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มีผลตอบแทนที่ดีขึ้น ก็จะมีการใช้จ่ายเงินมากขึ้น เช่น เมื่อเจ้าของที่ดินได้รับค่าเช่า หรือได้ขายที่ดินในราคาที่แพงขึ้น ก็จะมีเงินมากขึ้น เมื่อมีเงินมากขึ้นก็จะนำเงินนั้นไปใช้จ่ายมากขึ้น หรือแรงงานเมื่อมีการจ้างงานมากขึ้น ก็จะทำให้แรงงานมีรายได้มากขึ้น เมื่อแรงงานมีรายได้ที่มากขึ้น ก็จะนำไปใช้จ่ายมากขึ้น ผลผลิตต่าง ๆ ก็เป็นที่ต้องการมากขึ้น ผู้ผลิตก็ขายได้มากขึ้น ยิ่งทำให้ได้กำไรมากขึ้น สำหรับประเทศไทย พบว่า สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยที่สอดคล้องกับ ระยะแห่งการเจริญรุ่งเรืองนี้ คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545-2546 และช่วง พ.ศ. 2548-2550 หลังจาก ปี พ.ศ. 2550 ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยค่อนข้างไม่เสถียรภาพ เกิดภาวะการถดถอยของการเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือก็คือ มีความผันผวนทางเศรษฐกิจอย่างมาก เช่น ในปี พ.ศ. 2551-2556 ที่ เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยในปี พ.ศ. 2551 GDP ตดลบ 0.3% ในปี พ.ศ.2552 GDP ทะยานขึ้นไป 7% แต่ในปีต่อมา ร่วงลงอย่างรุนแรง โดยเติบโต 1% ในปีต่อมา ทะยานขึ้นไปอีก และในปีต่อมาร่วงลง ดังภาพที่ 3

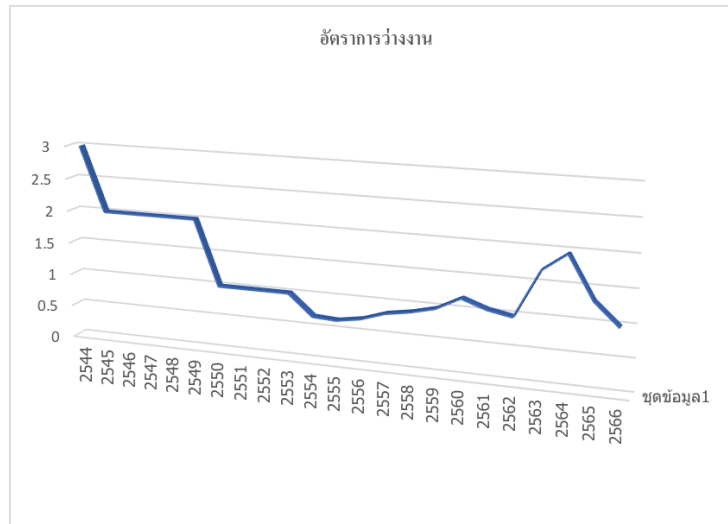

ภาพที่ 3 แสดงข้อมูลรายปีของ GDP ประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2538 - 2566

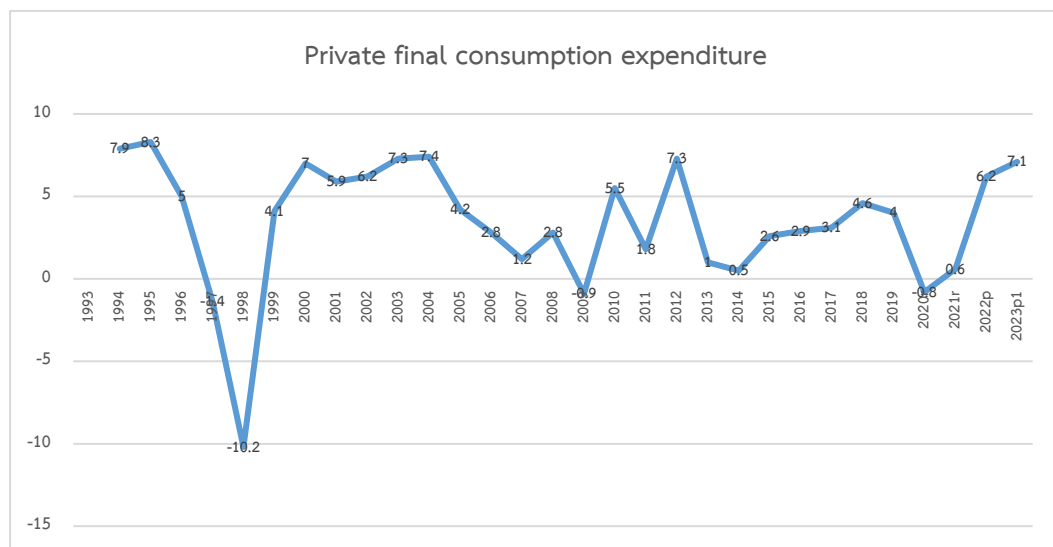
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์. 2566)

จากภาพที่ 3 จะพบว่า ระยะแห่งการเจริญรุ่งเรือง ตามวัฏจักรเศรษฐกิจ ของประเทศไทยจะอยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545-2546 และช่วง พ.ศ. 2548-2550 ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวส่งผลให้ ระบบเศรษฐกิจทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคการผลิต ที่ผู้ผลิตขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้คล่องตัว ภาคปัจจัยการผลิต เจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของที่ดิน แรงงาน เจ้าของทุน ต่างมีรายได้ที่มากขึ้น เมื่อทุกคนมีรายได้ก็จะนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ การหมุนเวียนของเงินในระบบ

เศรษฐกิจนี้เองที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ยังมีเงินหมุนเวียนมากเท่าไร เศรษฐกิจก็ยังเจริญเติบโตมากเท่านั้น แสดงให้เห็นถึง การเกิดพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิต

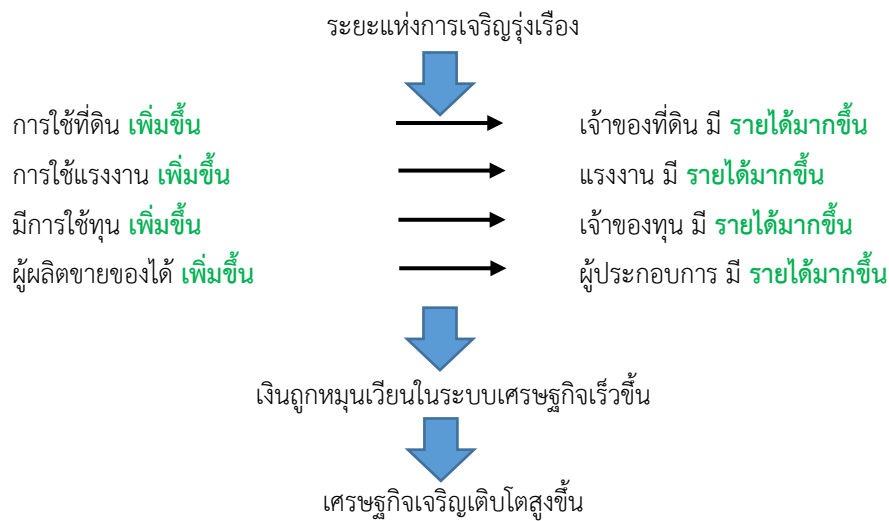

ภาพที่ 4 แสดงข้อมูลอัตราการว่างงานรายปี ประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2544 – 2566
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์. 2566)

ภาพที่ 5 แสดงข้อมูลอัตราการใช้จ่ายภาคครัวเรือนรายปี ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2566
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์. 2566)

จากภาพที่ 4 และ 5 แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องในช่วงเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะแห่งความเจริญรุ่งเรือง โดยในช่วงเวลาดังกล่าว ระดับอัตราการว่างงานของไทยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน นั้นแสดงให้เห็นว่าภาคแรงงานมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ภาคการใช้จ่ายภาคครัวเรือนมีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูง ในช่วงเวลาเดียวกันจึงสรุปได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจในระยะที่ 1 ระยะแห่งการเจริญรุ่งเรือง (Growth)

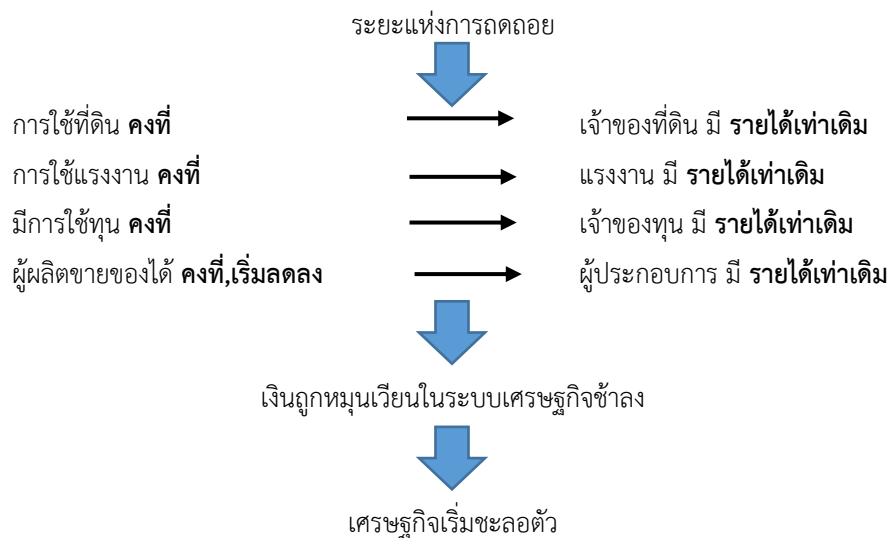
ที่มา : ผู้เขียน, (2567).

ในระยะนี้ เมื่อเศรษฐกิจเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะถึงจุดหนึ่งที่เรียกว่า “เจริญรุ่งเรืองสูงสุด (Peak)” ในจุดนี้เองที่ผู้ผลิตได้มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่เต็มที ส่งผลให้ได้กำไรสูงสุด แต่ถ้าหากผู้ผลิตยังเพิ่มการผลิตอีกด้วยการใช้ปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ธุรกิจได้รับกำไรที่ลดลง ทำให้โดยรวมเศรษฐกิจจะเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในระยะที่ 2

1.2 ระยะที่ 2 ระยะแห่งการถดถอย (Recession)

ในระยะนี้ เป็นผลต่อเนื่องมาจาก เมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะเจริญรุ่งเรืองสูงสุดแล้ว แต่ผู้ผลิตยังขยายการผลิต ยังเพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะอยู่ในจุดที่มีการผลิตอย่างเต็มที่แล้ว ผู้คนในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าของปัจจัยการผลิต มีรายได้มากขึ้นมาก และมีการใช้จ่ายอย่างมากมาย เงินถูกหมุนในระบบเศรษฐกิจอย่างมาก ซึ่งมีผลให้ราคาสินค้าและบริการต่าง ๆ ปรับตัวสูงขึ้นด้วย และจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งผู้บริโภคเริ่มรู้สึกว่าราคาสินค้านั้นแพงเกินไป ก็จะทำให้การลดการบริโภคลง สินค้าและบริการต่าง ๆ เข้าสู่จุดอิ่มตัว ผู้บริโภคที่เคยซื้อใช้เริ่มเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค จากเคยซื้อ ก็ไม่ซื้อเหมือนเคย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีผลให้สินค้าและบริการที่ผลิตออกมาอย่างมาก เริ่มขายออกได้ช้าลง และลดลง ส่งผลให้การหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจหมุนช้าลงและลดลง

จากภาพที่ 3 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยที่สอดคล้องกับ ระยะแห่งการถดถอย มี 3 ช่วง คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2538-2539, ช่วง พ.ศ. 2551-2553 และ ช่วง พ.ศ. 2556-2557 จากข้อมูลพบว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว อัตราการว่างงานค่อนข้างคงที่ ปริมาณการใช้จ่ายภาคครัวเรือนมีอัตราการขยายตัวลดลง ตามภาพที่ 4 และ 5 ตามลำดับ จึงสรุปได้ดังภาพที่ 7

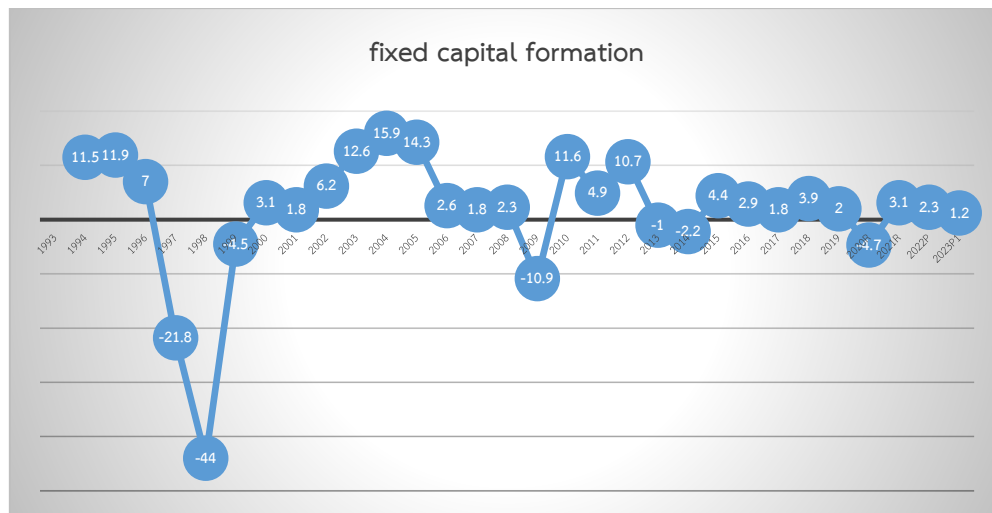
ภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจในระยะที่ 2 ระยะแห่งการถดถอย (Recession)

ที่มา : ผู้เขียน, (2567).

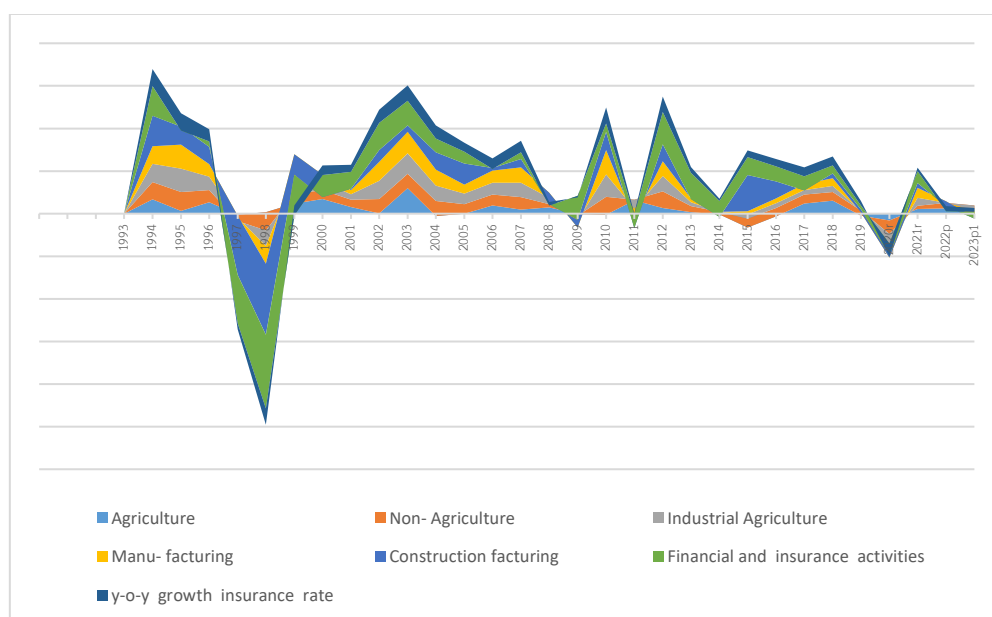
ในระยะธุรกิจถดถอยนี้ ส่งผลปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ไม่ถูกใช้เพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่ แต่จะยังคงรักษาสภาพไว้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ที่ดิน การใช้แรงงาน หรือการใช้ทุน ซึ่งส่งผลให้รายได้ของเจ้าของที่ดิน รายได้ของแรงงาน รายได้ของเจ้าของทุนไม่เพิ่มขึ้น อยู่เท่าเดิม แต่ในขณะที่ราคาสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้ปรับตัวสูงขึ้นไปก่อนแล้ว ส่งผลให้การใช้จ่ายต่าง ๆ เริ่มลดลง ทำให้เงินในระบบเศรษฐกิจหมุนช้าลง และการหมุนของเงินในระบบเศรษฐกิจที่ช้าลงนี้ ได้ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่จะชะลอตัวลง

1.3 ระยะที่ 3 ระยะแห่งการตกต่ำ (Depression)

ในระยะนี้ เป็นภาวะที่ต่อเนื่องมาจากระยะที่ 2 กล่าวคือ ถ้าหากเศรษฐกิจไม่ปรับตัวได้อย่างทันถ่วงทีต่อการถดถอยแล้ว จะส่งผลให้เศรษฐกิจหดตัวไปเรื่อย ๆ สินค้าและบริการที่ผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถขายได้ ก็ต้องทำการลดราคา ถ้าลดราคาแล้วยังไม่มีคนซื้อ ก็ต้องลดราคาไปเรื่อย ๆ จนทำให้ขาดทุน เมื่อขาดทุนแล้วสถานการณ์ยังไม่ดีขึ้น คือคนก็ยังไม่ซื้อของไม่ใช้เงิน ก็ต้องพิจารณาปิดกิจการ หรือเลิกกิจการไป การใช้จ่ายใช้สอย สินค้าและบริการต่าง ๆ ก็ขายไม่ได้ เมื่อสินค้าบริการต่าง ๆ ขายไม่ได้ ผู้ผลิตก็ขาดทุน ธุรกิจก็อยู่ไม่ได้ เมื่อธุรกิจขายของไม่ออก สิ่งทีภาคธุรกิจทำก่อนอันดับแรก ๆ ก็คือ ปรับลดขนาดกิจการ นั่นคือ ทำการลดการจ้างงาน มีการเลิกจ้าง เมื่อแรงงานไม่มีงานทำ ก็เท่ากับว่าไม่มีรายได้ เมื่อไม่มีรายได้ ก็ไม่มีเงินไปใช้จ่ายใช้สอย เมื่อไม่มี จากภาพที่ 3 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยที่สอดคล้องกับ ระยะแห่งการตกต่ำ มี 2 ช่วง คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541-2544 (1998-2001) และ ช่วงพ.ศ. 2562-2563 โดยพบว่าการขยายการลงทุนในช่วงเวลานี้ตกต่ำลงอย่างมาก โดยจากภาพที่ 8 พบว่าในปี พ.ศ. 2541 อัตราปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนภาคเอกชนของไทยติดลบต่ำสุด ถึง 44%

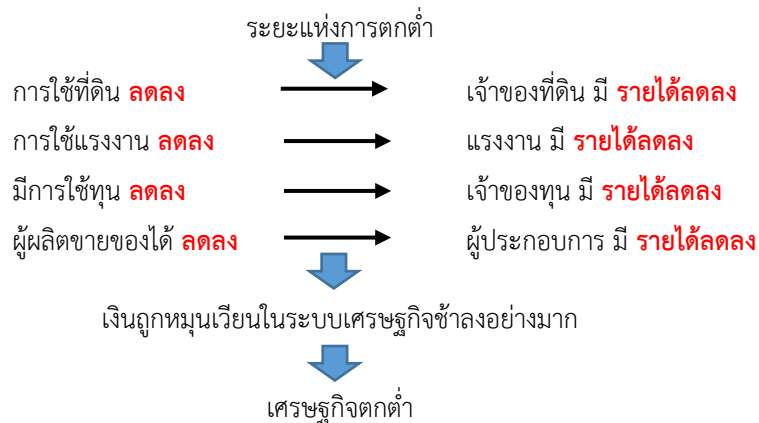

ภาพที่ 8 แสดงข้อมูลอัตราการใช้จ่ายภาคการลงทุนรายปี ประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2538 - 2566
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (ออนไลน์. 2566).

ภาพที่ 9 แสดงข้อมูลอัตราการใช้จ่ายภาคการลงทุนประเทศไทยรายสาขา ระหว่างปีพ.ศ. 2538 - 2566
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์. 2566)

จากภาพที่ 9 พบว่า อัตราการขยายตัวของปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของไทยในช่วงระยะแห่งการตกต่ำนี้ ทั้งภาคการเกษตรกรรม และนอกภาคการเกษตรกรรม มีอัตราที่ตกต่ำลงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะภาคการเงินและการก่อสร้าง จึงสรุปได้ดังภาพที่ 10

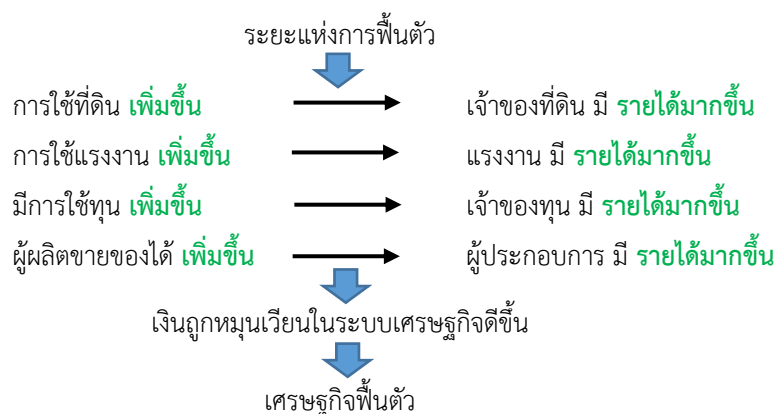

ภาพที่ 10 ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจในระยะที่ 3 ระยะแห่งการตกต่ำ (Depression)
ที่มา : ผู้เขียน (2567)

ในระยะที่เศรษฐกิจตกต่ำนี้ ส่งผลให้กำไรของธุรกิจลดลงจนขาดทุน ทำให้ต้องลดการใช้ปัจจัยการผลิตลง จนถึงไม่ใช้เลย คือปิดกิจการ ทำให้เจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งหลาย ทั้งเจ้าของที่ดิน แรงงาน เจ้าของทุน มีรายได้ที่ลดลง เมื่อทุกภาคส่วนมีรายได้ที่ลดลง การจับจ่ายใช้สอยก็ลดลง ส่งผลให้เงินในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนได้ช้าลงอย่างมากจนเข้าขั้นฝืดเคือง ผลสุดท้ายคือเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำในที่สุด

1.4 ระยะที่ 4 ระยะแห่งการฟื้นตัว (Recovery)

ในระยะนี้ ก็ต่อเนื่องมาจากระยะตกต่ำ เมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่สภาวะตกต่ำสุดแล้ว มีสถานการณ์คือภาคธุรกิจมีการปิดกิจการ เลิกกิจการ มีการเริ่มวางแผนทำธุรกิจใหม่ หรือปรับปรุงธุรกิจเก่าให้สามารถกลับมาสร้างรายได้อีกครั้ง จากความเชื่อมั่นการลงทุนที่กลับมาหลังจากภาครัฐได้ใช้นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ในช่วงเริ่มต้นอาจต้องสะสมปัญหาหนี้สินที่ค้างคา การปรับปรุงโครงสร้างการผลิต โครงสร้างธุรกิจ เมื่อสะสมปัญหาต่าง ๆ ได้เรียบร้อยแล้ว ก็จะเริ่มมีการลงทุนใหม่อีกครั้ง เมื่อมีการลงทุนใหม่ ก็หมายถึงมีการผลิตอีกครั้ง เมื่อมีการผลิตก็ต้องมีการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การใช้ที่ดิน การใช้แรงงาน การใช้ทุน ก็จะถูกใช้อีกครั้ง ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจในระยะที่ 4 ระยะแห่งการฟื้นตัว (Recovery)
ที่มา : ผู้เขียน, (2567).

ในระยะที่เศรษฐกิจฟื้นตัวนี้ ก็จะเริ่มมีการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทั้งการใช้ที่ดิน การใช้แรงงาน การใช้ทุน ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลให้รายได้ของเจ้าของที่ดิน รายได้ของแรงงาน รายได้ของเจ้าของทุน เพิ่มขึ้น แรงงานที่เคยตกงานก็มีงานทำ เมื่อมีงานทำก็จะมีรายได้ เมื่อมีรายได้ ก็มีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น เงินก็จะถูกหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจอีกครั้ง ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัว

เมื่อเงินในระบบเศรษฐกิจถูกหมุนอีกครั้ง ซึ่งเกิดจากการที่แรงงานกลับมามีงานทำ มีรายได้ เจ้าของที่ดินมีรายได้ เจ้าของทุนมีรายได้ เมื่อมีรายได้ก็มีการจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ เมื่อสินค้าและบริการขายได้ ผู้ผลิตก็จะทำการผลิตเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการผลิตมากขึ้นก็มีการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น มีการจ้างแรงงานมากขึ้น มีการใช้ที่ดินมากขึ้น มีการใช้ทุนมากขึ้นไปอีก เมื่อแรงงานมีงานทำมากขึ้น ก็มีรายได้มากขึ้น เจ้าของที่ดินก็มีรายได้มากขึ้น เจ้าของทุนก็มีรายได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้นไปอีก สินค้าและบริการต่าง ๆ ก็ขายได้มากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจกลับมาเจริญเติบโตขึ้นอีกครั้ง ซึ่งก็จะเป็นเช่นนี้หมุนเวียนเป็นวัฏจักรที่ไม่รู้จบ

จากภาพที่ 3 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยที่สอดคล้องกับ ระยะแห่งการฟื้นตัว มี 3 ช่วง คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2542-2544, ช่วง พ.ศ. 2558-2561 และช่วงพ.ศ. 2564-2565 โดยพบว่าประเทศไทยหลังจากเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจตกต่ำ ก็สามารถฟื้นตัวได้พอสมควร แต่ยังไม่สามารถก้าวสู่ภาวะความเจริญรุ่งเรืองได้อีกครั้ง กล่าวคือ เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในระดับหนึ่งก็จะถดถอยลงอีก ซึ่งจะเห็นได้จากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2561 ประเทศไทยใช้เวลาในการฟื้นตัวถึง 4 ปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2562-2563 ก็พบกับภาวะถดถอยและตกต่ำอีกครั้ง จนกระทั่งถึงในปัจจุบัน ที่สถานการณ์ยังคงอยู่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอยและอาจเข้าสู่ภาวะตกต่ำได้อีกครั้งหนึ่ง

บทสรุป

การบริหารเศรษฐกิจมีทั้งการใช้นโยบายระยะสั้น และนโยบายระยะยาว ซึ่งภาครัฐต้องมีความเข้าใจเป้าหมายในการใช้นโยบายทั้งสองระยะนี้ ให้สอดคล้องกับวัฏจักรเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นธรรมชาติอย่างไม่รู้อย่างนี้ ดังเช่นในระยะที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองอยู่นั้น ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคการผลิต ที่ผู้ผลิตขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้คล่องตัว ภาคปัจจัยการผลิต เจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของที่ดิน แรงงาน เจ้าของทุน ต่างมีรายได้ที่มากขึ้น เมื่อทุกคนมีรายได้ก็จะนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ แต่การหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจนี้เองที่มีผลต่อเงินเฟ้อที่แฝงตัวอยู่ หากปล่อยให้ปริมาณเงินหมุนอย่างรวดเร็วมากขึ้นเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลต่อความเสี่ยงให้เกิดปัญหาฟองสบู่ได้ ดังนั้นในช่วงนี้ภาครัฐก็ควรมีการควบคุมปริมาณเงินให้เหมาะสมด้วย แต่ในระยะที่เศรษฐกิจถดถอยตกต่ำ จนกระทั่งเข้าสู่ภาวะฟื้นตัว อาจต้องใช้นโยบายที่เน้นการกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลให้รายได้ของเจ้าของปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้มีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจสามารถเติบโตต่อไปได้

โดยสรุปก็คือ ในการใช้นโยบายที่เน้นการกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจนั้นเป็นการใช้นโยบายระยะสั้น ที่มีเป้าหมายเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรการผลิต ทั้งที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ถูกนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ทรัพยากรการผลิตนี้ยังรวมไปถึง ความรู้และเทคโนโลยีที่มีอยู่ด้วยว่าจะนำมาใช้อย่างไรให้เกิดศักยภาพมากที่สุด

ส่วนเป้าหมายในการใช้นโยบายระยะยาว ก็เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรการผลิตดังกล่าว ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความเหมาะสมและเท่าเทียมกัน เป็นการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมั่นคง ซึ่งหมายรวมถึงการกระจายผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรการผลิตนี้ไปให้มากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชื่อมโยงทฤษฎีการใช้ปัจจัยการผลิตภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ตามวงล้อแห่งการเปลี่ยนแปลงในวัฏจักรเศรษฐกิจ จึงทำให้ทราบและตระหนักว่า การบริหารนโยบายทางเศรษฐกิจมหภาคนั้นมีความสำคัญอย่างมาก โดยผู้ที่บริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้นั้นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มหภาคอย่างลึกซึ้ง จึงจะสามารถเข้าใจและเชื่อมโยงองค์ความรู้เศรษฐกิจมหภาคเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบได้ เนื่องจากการตัดสินใจใช้นโยบายเศรษฐกิจมหภาคในแต่ละสถานการณ์ทางเศรษฐกิจนั้นมีเป้าหมายที่แตกต่างกันและได้ผลที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากขาดความเข้าใจที่แท้จริง ก็จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศให้แย่ลงหรือไม่เกิดการพัฒนา ซึ่งส่งผลไปยังศักยภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของประเทศซึ่งมีผลโดยตรงต่อระดับ GDP ของประเทศ

การจัดการทรัพยากรการผลิตด้วยนโยบายเศรษฐกิจระยะสั้นนั้น จะส่งผลให้เกิดการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีผลให้ผลผลิตของชาติเพิ่มขึ้น โดยที่ไม่มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเพิ่มขึ้น จะทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยหากมีการเพิ่มศักยภาพการผลิตให้เพิ่มขึ้นเต็ม 100% ย่อมส่งผลให้ ระดับ GDP ของประเทศสูงขึ้นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันศักยภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำที่ประมาณ 35-50% เท่านั้น

สาเหตุที่ทำให้การใช้ปัจจัยทุนและแรงงานไม่เต็มที่อาจเนื่องมาจาก (สุชาติ ธาดาธำรงเวช. 2549; สุชาติ ธาดาธำรงเวช. 2551)

1. การขาดความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้มีการลงทุนที่น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตราการเพิ่มปัจจัยทุนที่น้อย ทำให้ความสามารถในการสร้างผลผลิตน้อยลงตามไปด้วย ความโปร่งใสตรงไปตรงมา จะทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอก ปัจจัยการผลิตด้านแรงงานก็จะได้ทำงานกับเครื่องมือเครื่องจักรมากขึ้น ผลผลิตก็จะมากขึ้น รายได้มากขึ้น เศรษฐกิจก็จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

2. การตั้งกลไกราคา การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่แข็งค่าเกินไป ทำให้ผลผลิตที่ได้มีราคาสูงในสายตาผู้ซื้อต่างชาติ ทำให้ไม่สามารถขายสินค้าได้ผล ซึ่งก็คือ ส่งออกได้น้อย ทำให้ผลิตได้น้อย เมื่อผลิตได้น้อยก็ใช้ปัจจัยการผลิตน้อย แรงงานทำงานน้อยลง มีรายได้น้อย การบริโภคก็น้อยตามไปด้วย เช่นนี้ก็เท่ากับว่ามีการใช้ปัจจัยการผลิตทุนและแรงงานไม่เต็มศักยภาพนั่นเอง

3. การใช้นโยบายการเงินภายในประเทศที่เข้มงวดเกินไป มีปริมาณเงินท้องถิ่นในระบบเศรษฐกิจน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้เกิดการแย่งเงินกันในอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป เป็นผลให้ต้นทุนกู้ยืมสูงกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้กิจกรรมทั้งด้านการลงทุนและการบริโภคน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ส่งผลให้มีการผลิตน้อยลง

ดังนั้นภาครัฐจึงควรใช้นโยบายเศรษฐกิจระยะสั้นเพื่อการจัดการทรัพยากรการผลิตให้เกิดศักยภาพ ดังนี้

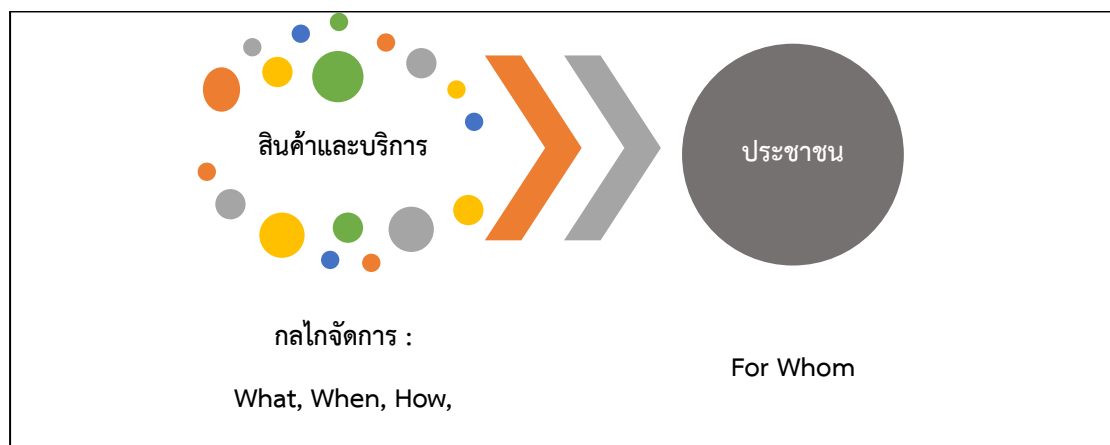
1. นโยบายการคลัง ประกอบด้วย 1) การเพิ่มรายจ่ายภาครัฐ ในส่วนที่เป็นรายจ่ายเพื่อการลงทุน 2) การลดอัตราภาษี ทั้งภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม 3) การส่งเสริมการส่งออก ด้วยมาตรการปรับอัตราแลกเปลี่ยนให้ค่าเงินบาทอ่อนลง 4) การส่งเสริมการลงทุนในประเทศ และ 5) การสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ

2. นโยบายการเงิน ประกอบด้วย 1) การลดอัตราดอกเบี้ย 2) การซื้อพันธบัตรรัฐบาล และ 3) มาตรการผ่อนปรนการให้สินเชื่อ

3. นโยบายดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ โดยการใช้นโยบายค่าเงินอ่อน

สำหรับการบริหารทรัพยากรการผลิตในระยะยาว ต้องอาศัยการใช้นโยบายเศรษฐกิจระยะยาว เพื่อเป้าหมายให้เกิดการใช้ปัจจัยการผลิตให้เหมาะสมและเกิดความเท่าเทียม ภายใต้ข้อจำกัดที่ว่าทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์ไม่มีสิ้นสุด เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้เกิดความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น โจทย์ที่สำคัญของการใช้นโยบายเศรษฐกิจระยะยาวในการจัดการทรัพยากรการผลิต ก็คือ จะทำอย่างไรให้เกิดการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด มาผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งมีหลักการคือ ต้องใช้ปัจจัยการผลิตบนฐานของความรู้และเทคโนโลยี ที่ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทำงานอย่างเต็มที่มีศักยภาพ โดยมีกลไกการจัดการที่ว่า ปัจจัยการผลิตเหล่านั้นจะผลิตสินค้าและบริการอะไร (What) เมื่อไร (When) อย่างไร (How) และเพื่อใคร (For whom) เพื่อตอบสนองต่อสังคม ซึ่งสุดท้ายต้องตอบสนองต่อผลประโยชน์โดยรวมของประชาชน นั่นคือ การสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่ประชาชน ดังปรากฏในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 การจัดการทรัพยากรการผลิตระยะยาว

ที่มา : ผู้เขียน, (2567).

นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิเคราะห์บทความนี้มี ความสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับผลของนโยบายการเงินนโยบายการคลังและดุลการชำระเงินต่อระบบเศรษฐกิจประเทศไทย โดย เบญจวรรณ จันทระ (2553) ที่ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยผ่าน แบบจำลอง IS –LM –BP ของประเทศไทย ซึ่งได้ผลวิจัยดังนี้

ช่วงสถานการณ์ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองสูงสุด) มีค่า MPC และ MPI เป็น 0.181445 และ 4582.279 ตามลำดับ ช่วงสถานการณ์เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจตกต่ำ) มีค่า MPC และ MPI เป็น 0.190486 และ 1620.6632 ตามลำดับ และช่วงสถานการณ์หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจฟื้นตัว) มีค่า MPC และ MPI เป็น 0.120138 และ 2668.808 ตามลำดับ ซึ่งจะสังเกตเห็นว่า ค่า MPC และ MPI ในช่วงเศรษฐกิจ

เจริญรุ่งเรืองนั้น มีค่าอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดถึงการใช้ปัจจัยการผลิตส่งผลให้เศรษฐกิจมีอัตราการเจริญเติบโต นั่นหมายถึง “**เกิดพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิต หรือ Forces of Production Factors**” แต่ในช่วงแห่งการถดถอยและ เศรษฐกิจตกต่ำ รวมถึงช่วงการฟื้นตัวนั้น ค่า MPC และ MPI อยู่ในระดับที่ต่ำ กล่าวคือ พลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิตอยู่ในระดับต่ำ

จากบทความนี้ชี้ให้เห็นว่า พลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิต มีผลต่อภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อการเกิดวัฏจักรเศรษฐกิจ กล่าวคือ หากพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิตมีกำลังอ่อนตัวลง จะส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจที่จะมีอัตราการเติบโตที่ลดลงและถดถอยลง เมื่อพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิตอ่อนกำลังลงอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจก็จะเข้าสู่ภาวะถดถอย และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการเข้าสู่วัฏจักรแห่งเศรษฐกิจ แต่เมื่อเราทราบอย่างแน่ชัดแล้วว่า การเกิดวัฏจักรเศรษฐกิจนั้น มาจากกำลังของพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิตนี้เอง เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจึงสามารถบริหารนโยบายเศรษฐกิจในระยะสั้น เช่น มาตรการกระตุ้นทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มพูนพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิตให้มีกำลังสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และใช้นโยบายเศรษฐกิจระยะยาว เช่น นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม หรือ การใช้กฎหมายระบบภาษีที่เป็นธรรม เพื่อรักษาระดับพลังแห่งการใช้ปัจจัยการผลิตไม่ให้อ่อนกำลังลง หากทำเช่นนี้ได้ ก็จะสามารถหลุดพ้นจากวงจรของการเปลี่ยนแปลงในวัฏจักรเศรษฐกิจ ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจได้ในที่สุด

รายการอ้างอิง

- เบญจวรรณ จันทระ. (2553). ผลของนโยบายการเงินนโยบายการคลังและดุลการชำระเงินต่อระบบเศรษฐกิจ **ประเทศไทย**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติ ธาดาธำรงเวช. (2549). **ทฤษฎีหลักกว่าด้วยการบริหารนโยบายเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิ่งมิตร.
- _____. (2551). **2020 ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : เอ อาร์อินฟอร์เมชัน แอนด์ พับลิเคชัน.
- เสาวณีย์ จันทะพงษ์. (2567). **เจาะลึกการเติบโตเศรษฐกิจไทย ในรอบ 30 ปี : ความจริง ความหวัง และความพยายาม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://thaipublica.org/2024/03/source-of-gdp-growth>. [11 มกราคม 2567].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). **รายได้ประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ. 2566**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=ni_page. [4 มกราคม 2567].
- Froyen, R. T. & Low, L. (2001). **Macroeconomics An Asian Perspective**. Singapore: Pearson Education Asia Pte Ltd.
- Mankiw, N. G. (2021). **Principles of microeconomics**. 9 th ed. Mason Ohio: South-Western Cengage Learning.
- Neva, G. (2016). **Principles of Macroeconomics**. University of Minnesota: Libraries Publishing.
- _____. (2023). **Macroeconomics in Context**. 4th edition. United State of American: Routledge Taylor & amp; Francis Group.